

ZIYORAT TURIZMI - SURXONDARYO TURIZM SALOHIYATI

Nomozova Rayxon Rustamovna
Xodjieva Gavhar Ruslan qizi
Termiz davlat universiteti Turizm
(ziyorat turizm) yo'nalishi magistrantlari

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Surxondaryo viloyati turizm salohiyati, boy madaniy merosi va undan oqilona foydalanishning samarali yo'llari keltirilib o'tilgan.*

Kalit so'zlar: *Surxondaryo vohasi, Imom At-Termiziy, "Ash Shamoli An-Nabaviya", ziyorat ob'ektlari*

Abstract: *In this article, the potential of tourism, rich cultural heritage of Surkhondaryo region and effective ways of using it wisely have been presented.*

Key words: *Surkhondaryo oasis, Imam At-Tirmizi, "Ash Shamoli An-Nabaviya", pilgrimage sites*

Аннотация: *В данной статье представлены потенциал туризма, богатое культурное наследие Сурхандарьинской области и эффективные способы его разумного использования.*

Ключевые слова: *Сурхандарьинский оазис, имам Ат-Тирмизи, «Аш Шамоли Ан-Набавия», места паломничества.*

Ma'lumki, Surxondaryo viloyatining tabiiy-geografik joylashuvi, jozibador tabiiy-rekreatsiya va tarixiy-madaniy resurslaridan turizm sohasini jadal rivojlantirishda samarali foydalanish hamda sohani jadal rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar, shart-sharoitlar va shu bilan bir qatorda, o'ziga xos boy tarixi, madaniyati, hadisshunos olimlari, allomalari, madaniy meros ob'ektlari, qadimiy me'morchilik, hunarmandchilik va pazandachilik san'ati bilan ziyorat turizm yo'nalishida ham yuksak salohiyatga ega voaha hisoblanadi. Shuni aytib o'tish joizki, viloyatning mavjud turizm salohiyatidan unumli foydalanish orqali ichki va xalqaro turizmni jadal rivojlantirish, 2022-2026 yillarga ko'zda tutilgan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida belgilangan turizm sohasini jadal rivojlantirish, yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash, turistik xizmatlarini diversifikatsiya qilish va sifatini yaxshilash, turizm infratuzilmasini kengaytirish, keng ko'lamda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha chora tadbirlar amalga oshirilishi asnosida Surxondaryo viloyati xizmatlari tarkibida va yalpi hududiy mahsuloti tarkibida turizm xizmatlari ulushini keskin oshirish imkoni mavjud.⁵⁶

So'ngi yillarda viloyatda ichki va kirish turizmini rivojlantirish, strategik tarmoq sifatida boy turistik salohiyatni to'laqonli baholash, barqaror rivojlanishning

⁵⁶ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni.

zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy dastaklarini o'rganish va amaliyotda samarali foydalanishga asosiy e'tibor qaratilmoqda.

Bu borada so'nggi yillarda mahalliy va xorijiy ziyoratchi sayyohlar oqimini shakllantirish va ular uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, viloyatning ziyorat turizm salohiyatini keng targ'ib qilish chora-tadbirlarini amalga oshirishga qaratilgan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida ziyorat turizmini yanada rivojlantirish va ziyoratchilar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmon loyihasiga asosan vohamizda ham kerakli chora-tadbirlar ishlab chiqildi. Bulardan Surxondaryo viloyatiga tegishli bo'lgan ayrimlarini keltirib o'tsak:

Termizdagi Imom At-Termiziy siyrat musobaqasi, "Termiziy ulamolarining islom tamadduni va jahon sivilizatsiyasiga qo'shgan hissasi" mavzusida anjumani, Imom At-Termiziyning "Ash Shamoli An-Nabaviya" kitobi va boshqa allomalarning asarlarini xorijiy (ingliz, arab, turk, rus) tillarda sifatli usulda nashr etiladi hamda ziyoratgohlar, temir yo'l vokzallarida sotuvi yo'lga qo'yilishi rejalashtirilgan. Yetuk Termiziy va boshqa islomshunos ulamolarning hayoti va ijodi, shuningdek, viloyatdagi ziyorat ob'ektlari to'g'risida maqolalarni "Vikipedia" elektron platformalarga joylashtiriladi. Imom At-Termiziy hayoti va merosi, xususan "Shamoli An-Nabaviya" asari haqida maxsus ko'rsatuvlar tashkil etish, shuningdek, viloyatimizning ziyoratgoh va muqaddas qadamjolari, turli dinlar merosini aks ettiruvchi video roliklar tayyorlash va ularni avia, jumladan xorijiy aviakompaniyalar va poezdlar bortlari mediatekasiga kiritish choralari amalga oshirilishi reja qilingan. Viloyat hududida 560dan ortiq madaniy meros obyektlaridan 95tasi turizm ob'ektlari sifatida foydalanib kelinyapti. Qora tepa buddizm inshooti (Termiz Tumani, I-V asrlar), Fayoz tepa buddizm inshooti (Termiz Tumani, I-IV asrlar), Abu Iso At Termiziy maqbarasi (Sherobod tumanlari, XII asrlar), Qirgiz saroyi (Termiz

tuman, X-XV asrlar), Hakim Termiziy maqbarasi (Termiz tuman, IX-XV asrlar),

Sulton Saodat majmuasi (Termiz tuman, XVII asr), Kokildorota honakohi (Termiz Tumani, XVI asrlar), Jarqo'rg'on minorasi (Jarqurgon tumani XII asr),

Kampirtepa qal'asi (Muzrabot tuman, m.a. IV - mil. II asr), Oq Ostonabobo maqbarasi (Uzun tumi, X-XI asrlar), Zarautsoy qoyatosh rasmlari (Sherobod tumanli, mezolit davri) Teshiktosh g'ori (Boysun tuman, Musteri-Neolit Davri)

Dalvarzintepa shaharchasi (Sho'rchi tuman, II asr). Ob'ektlar sayyohlarni qabul qilish uchun talabga javob bera olmaydigan darajada ekanligini hisobga olgan holda, ularni qayta rekonstruksiya qilish va sayyohlarni ko'proq vaqt davomida bir joyda ushlab turish maqsadida har bir turistik ob'ektlarning yoniga ixtisoslashtirilgan ovqatlanish shaxobchalari, turistik ko'ngilochar muassalari, sovg'a do'konlari va boshqa qo'shimcha xizmatlarni davlat sherikchilik asosida tadbirkorlar bilan birga shartnoma qilish yaxshi samara beradi. Ushbu ob'ektlarning betakrorligi, jahon madaniy merosi ob'ektlari ro'yhatiga 2030 yilgacha kiritish rejalashtirilayotgan milliy

madaniyatimiz, tariximizning durdonalaridan ekanligini hisobga olsak, ushbu ob'ektlardan turizm uchun samarali foydalanish lozim.

Surxondaryo viloyati yurtimizning eng janubida, markaziy hududlardan uzoqligi, geografik joyashuviga ko'ra tog'li hududlar bilan o'ranganligi, sanoatlashuv darajasi, investitsiya salohiyati pastligi, qishloq xo'jaligi asosiy daromad manbai sababli ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatib kelmoqda.

Vohamizda turizmning ko'plab turlarini rivojlantirish imkonini beraydigan tog'li hududlardagi rekreatsiya resurslari, tarixiy-madaniy hamda arxeologik resurslari, jahon nomoddiy merosi ham mavjud bo'lib asosan turizm infratuzilmasining asosiy qismi Termiz shahrida joylashgan bo'lib, tog' va tog' oldi zonalarida turizm infratuzimlasi ob'ektlarini jadal suratlarda tashkil etish orqali xizmat ko'rsatish hajmini oshirish imkonini beradi. Termiz shahri v Termiz tumanlari hududida Janubiy va Sharqiy Osiyo mamlakatlaridan buddaviylik, islom diniga e'tiqod qiluvchi xorijiy turistlarni jalb etadigan islom va buddaviylik yodgorliklari ziyorat turizmini rivojlantirish, yangi turizm xizmatlarini yo'lga qo'yish imkoniyatini beradi.

Viloyatda turizm barqaror rivojlashtirishning ijtimoiy-iqtisodiy yo'llarini ochib beruvchi ayrim ko'rsatkichlar haqida aytib o'tilgan bo'lsada, 2010 yildan 2021 yil bo'lgan davrda viloyatda turizm sohasi korxonalarini faoliyati o'sish trendiga ega bo'lib, ijtimoiy-iqtisodiy oshib borganligini ko'rsatayotgan bo'lsada, uning yalpi hududiy mahsulotda ulushi kam. Bu esa turizm sohasiga yanada ko'proq e'tibor berishimiz kerakligini yaqqol ko'rsatib turibdi.

